

Josef Kroutvor

25.11.1999

historik umění, esejista, básník prozaik

* 30. března 1942, Praha

Narodil se v rodině malého živnostníka. Jeho otec vlastnil obchod s obuví, o který však v roce 1948 přišel.

Josef Kroutvor začal po maturitě na střední průmyslové škole strojnické v roce 1960 pracovat jako technolog v národním podniku Náradí. Už brzy po nástupu do zaměstnání ale začal studovat na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy filozofii, historii a dějiny umění. V roce 1967 tady absolvoval diplomovou práci Jazyk, řeč a existence. Opět krátce pracoval, tentokrát jako pomocná síla v Ústavu pro teorii a dějiny hromadných sdělovacích prostředků. V roce 1968 odešel do Francie, kde získal roční stipendium na univerzitě v Besançonu. Tady navštěvoval kurz francouzštiny a přednášky z dějin umění.

Po návratu z Francie vykonával příležitostná zaměstnání. Na podzim 1970 začal pracovat v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze jako odborný muzejní pracovník se speciálním zaměřením na dějiny plakátu. Od září 1993 zde byl vedoucím oddělení užité grafiky a fotografie. Na tomto pracovišti působil až do roku 2003. V roce 1990 absolvoval krátkodobý studijní pobyt ve Vídni na Institutu pro vědy o člověku. V letech 1990–1992 externě přednášel na Vysoké škole uměleckoprůmyslové a Fakultě sociálních věd UK o dějinách plakátu a reklamě. Kromě dějin plakátu se však též věnoval problematice umělecké fotografie, designu, architektury a sociologii kultury.

Už od roku 1969 publikoval. Přispíval do Orientace, Hosta do domu, Sešitů pro mladou literaturu, a zejména do Výtvarné práce a Výtvarné kultury, v 70. a 80. letech do časopisů Umělecká řemesla, Typografie, Film a doba, samizdatového časopisu Spektrum, exilových periodik Listy (Řím) a Svědectví (Paříž, 1981 zde esej O životě v ghettu) a jednotlivě i do cizojazyčného tisku. Po roce 1989 píše do Literárních novin, Ateliéru, Architekta, Hařta pressu, Respektu, revue Prostor, Revolver Revue a Kritického sborníku. Uměnovědnými, kulturologickými a sociologickými pracemi se podílel na řadě domácích i zahraničních sborníků či kolektivních publikací. V samizdatu vydal v letech 1971 až 1989 desítky titulů. Připravil a doslovem doprovodil řadu samizdatových edic. U prací publikovaných v samizdatu či exilových periodikách používal kafkovského pseudonymu Josef K.

Jako pracovník Uměleckoprůmyslového muzea připravil několik výstav a vypracoval k nim katalogy. Podílel se i na katalogích řady dalších pražských, mimopražských i zahraničních výstav českého výtvarného a architektonického umění.

Společně s Davidem Radokem napsal pro švédskou operu v Göteborgu libreto Popis jednoho zápasu na motivy textů Franze Kafky (2005, hudba Jan Sandström). Na základě tohoto libreta vznikla činohra, kterou v roce 2005 uvedlo v režii Davida Radoka Divadlo Na zábradlí.

Josef Kroutvor je vzdělán nejen ve filozofii obecné, ale i v historii, dějinách výtvarného umění, architektuře, fotografii, filmu, literatuře a sociologii kultury.

Kromě jiných prací mu v roce 1990 vyšla sbírka esejů Potíže s dějinami. Je to první kniha, která se od dob Milana Kundery hlouběji zamýšlí nad problematikou střední Evropy, resp. Československa. Kniha obsahuje čtyři eseje - Potíže 1. republiky (pojem a společenský život), Potíže střední Evropy (anekdota a dějiny), Potíže s existencí (mýtus a česká literatura) a Potíže s emigrací (intelektuál na útěku).